

**IZVJEŠĆE PREDsjedNIKA
Hrvatske odvjetničke komore**

za razdoblje od 9. srpnja 2022. do 14. lipnja 2023.

Ovo izvješće sadrži pregled aktivnosti Upravnog odbora, Izvršnog odbora i predsjednika Hrvatske odvjetničke komore u razdoblju od 9. srpnja 2022. do 14. lipnja 2023. Izvješće će po potrebi biti usmeno nadopunjeno na sjednici Skupštine Hrvatske odvjetničke komore (dalje: HOK ili Komora).

Prije nego što se osvrnem na bitne događaje i aktivnosti koje su obilježile odvjetništvo i Komoru u razdoblju od prošle Skupštine HOK-a (9. srpnja 2022.) do dana podnošenja ovog izvješća, ističem da mi je izuzetna čast, a ujedno i velika odgovornost obnašati časnu i odgovornu dužnost predsjednika Hrvatske odvjetničke komore na koju sam treći puta izabran odlukom izvanredne izborne Skupštine HOK-a održane 5. studenog 2022. i koju ću obnašati do redovite izborne Skupštine Hrvatske odvjetničke komore koja će se održati 2024. godine.

Hvala još jednom kolegicama i kolegama iz svih odvjetničkih zborova u Hrvatskoj koji su na izvanrednoj izbornoj Skupštini HOK-a 5. studenog 2022., a i u predkandidacijskom postupku, pokazali jedinstvo u cilju očuvanja odvjetničke službe i HOK-a. Čast mi je da me je u navedenim okolnostima za predsjednika Komore do kraja ovog mandata 2024. godine predložilo 11 od 16 odvjetničkih zborova, a još su dva zbora podržala tu kandidaturu, što je bilo odlučno za moju odluku o prihvaćanju kandidature i važnije od toga što me za tu funkciju predložio i Izvršni odbor Komore.

Kao što sam u svojem govoru na izvanrednoj izbornoj Skupštini naglasio, svi mi moramo u ovom periodu dati sve od sebe da Komora ostane stabilna, da članstvo i dalje ima povjerenje u nas, kao i da pokažemo kontinuitet, jedinstveno i stabilnost i u odnosima s državnim tijelima, posebice Ministarstvom pravosuđa i uprave, sudovima, te inozemnim odvjetničkim komorama i našim međunarodnim udruženjima.

Obzirom da sam dužnost predsjednika Komore preuzeo zbog izvanredne situacije u kojoj se našla Komora i koja nam je svim poznata, u ovom izvješću potrebno je naglasiti da taj događaj i sve što se događalo poslije toga nema nikakve veze s funkcijom koju je odvjetnik Josip Šurjak obavljao u HOK-u, kao ni sa samim radom i djelovanjem HOK-a pa niti uopće s obavljanjem poslova koji spadaju u poslove odvjetničke službe.

HOK je transparentno i brzo reagirao te obavijestio javnost o svim radnjama koje je poduzeo u skladu s odredbama Statuta HOK-a. Dana 30. kolovoza 2022. svi članovi HOK-a su obaviješteni da je Josip Šurjak dao neopozivu ostavku na dužnost

predsjednika HOK-a i na sve druge dužnosti u tijelima, radnim grupama i komisijama HOK-a, a o tome je odmah obaviještena i javnost.

Nakon podnesene ostavke, Upravni odbor HOK-a je 2. rujna 2022. održao izvanrednu sjednicu i donio odluku o raspisivanju izvanredne izborne Skupštine HOK-a radi izbora predsjednika HOK-a do kraja mandatnog razdoblja 2021.-2024. godine. Izvanredna izborna Skupština za predsjednika Komore održana je 5. studenoga 2022. godine.

Iz navedenog je jasno da je unatoč izvanrednoj situaciji Komora i dalje uredno funkcionirala. Razlog tome su postojeći propisi i interni akti Komore, kao i proaktivno djelovanje članova tijela HOK-a, a prije svega prvog dopredsjednika Marija Jankovića i glavne tajnice Ive Markotić Bagarić, te svih stručnih službi Komore. Stoga se posebno želim zahvaliti prvom dopredsjedniku Mariju Jankoviću, glavnoj tajnici Ivi Markotić Bagarić i svima u Izvršnom i Upravnom odboru, kao i svim zaposlenicima Komore za dostojanstveno ponašanje i adekvatnu reakciju u toj kriznoj situaciji, posebice u odnosu s našim članstvom i javnosti.

Dakle, sva tijela i sve službe Komore su i u ovoj izvanrednoj situaciji nastavili normalno funkcionirati i obavljati sve svoje Zakonom o odvjetništvu i Statutom Hrvatske odvjetničke komore propisane ovlasti i dužnosti. Isto tako, Komora je nastavila suradnju sa svim državnim i pravosudnim tijelima, a što pokazuje da su odvjetništvo i Komora kao njegov predstavnik bitni dionici pravosudnog sustava.

Nadalje, želim posebno zahvaliti ministru pravosuđa i uprave, gospodinu dr. sc. Ivanu Malenici, na nastavku suradnje i razumijevanju naših problema i naših stavova vezanih za prigovore koji dolaze od Europske komisije. Ti prigovori nikada ne dolaze od Glavne uprave za pravosuđe (DG JUST), nego od Glavne uprave za unutrašnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike (DG GROW), koja nastavlja tradiciju birokratskog nerazumijevanja našeg položaja u odnosu na odvjetnike i odvjetnička društva iz velikih zemalja članica Europske unije, kao i našeg kontinentalnog, odnosno srednjoeuropskog pravnog sustava, pa se stalno traži daljnja liberalizacija pristupa odvjetničkoj službi posebice u odnosu na odvjetnike iz drugih zemalja EU-a, ali i smanjivanje cijena naših usluga, smanjenja upisnine i drugih prihoda Komore, što možemo jedino tumačiti kao birokratski pokušaj slabljenja neovisnosti i samostalnosti organizacije odvjetništva u Republici Hrvatskoj.

U suradnji s Ministarstvom pravosuđa i uprave pokušavamo riješiti te prigovore, tako da Republika Hrvatska ne bude prozivana za neusklađenost s pravom Europske unije, a da u isto vrijeme nastane što manje štete za naš ustavnopravni, ali i tržišni položaj u Republici Hrvatskoj, kao i za financijsku neovisnost Komore, koja je glavni jamac potpune neovisnosti od izvršne vlasti i drugih utjecaja. Naravno da se odvjetnička služba u praksi mijenja velikom brzinom, kao i cijelo društvo. Promjene su se ubrzale u pandemijskom razdoblju pa se danas razgovara i o pružanju pravne pomoći *online*, izloženi smo stalnom pritisku za smanjenje cijene naših odvjetničkih radnji, a obujam naših poslova stalno se smanjuje jer se ti poslovi povjeravaju javnim bilježnicima, ali i drugim tijelima i osobama u Republici Hrvatskoj.

Pritom svi zanemaruju činjenice koje se događaju u našem društvu, a to su vrlo visoka fiskalna i parafiskalna davanja na naše prihode, prebacivanje poslova i vođenje evidencija koje ne bi trebali obavljati odvjetnici u svakodnevnom obavljanju naše

službe nego državna tijela i službe, nekontrolirano stvaranje novih pravnika bez plana zapošljavanja tolikog broja novih kolegica i kolega što nekontrolirano i prekomjerno povećava broj odvjetnika, smanjenje platežne moći stanovništva, ali i snage gospodarstva u cjelini, koji se u pokušaju štednje najprije rješavaju intelektualnih usluga.

To, nažalost, dovodi do pada kvalitete odvjetničkih usluga i do dampinških cijena kod dogovaranja naših usluga, umanjena ugleda odvjetnika i odvjetništva u društvu, ali i do nedostatka kolegijalnosti jer su u svakodnevnoj borbi za preživljavanje ponekad zanemaruje Kodeks odvjetničke etike koji je Biblija obavljanja naše službe.

Nakon višegodišnjeg pregovaranja, prvi put od 1994. godine, dakle nakon 28 godina, povećana je vrijednost boda. Usklađivanje Tarife pokušava se napraviti tako da to najmanje osjete socijalno ugroženi i osobe s niskim prihodima, da im pravna pomoć bude dostupna u uslugama za koje trebaju nas odvjetnike. HOK je za to uvijek imao sluha, a što dokazuje i više desetljeća pružanja potpuno besplatne pravne pomoći određenim kategorijama stanovništva, koju daje HOK takvom dobrovoljnom odlukom nas samih, dakle dodatno i izvan državnog sustava pružanja besplatne pravne pomoći. Također, puno je truda uloženo i više se godina pregovaralo o sklapanju police za kolektivno osiguranje odvjetnika, što je konačno i postignuto. Ovim putem zahvala svima koji su sudjelovali u tim aktivnostima, koje su konačno urodile plodom za našu odvjetničku službu.

Iz svega prethodno navedenog je vidljivo da je odvjetništvo regulirana profesija koja je preživjela razne sustave i pritiske pa će, ne sumnjam, preživjeti i ove nove izazove i nastaviti pružati hrvatskom stanovništvu i gospodarskim subjektima pravnu pomoć koju trebaju. Uostalom, to nam je i ustavna i zakonska dužnost i zadaća.

Odvjetništvo je neodvojivi dio svake demokracije, to je služba i profesija koja i najlošijima među nama pruža pravnu zaštitu i ostvarenje građanskih prava jer svatko mora imati pravo na nepristran postupak i stručnu pravnu pomoć. To je uostalom ustavno pravo svake fizičke i pravne osobe u Republici Hrvatskoj jer je odvjetništvo ustavom definirana samostalna i neovisna služba pružanja pravne pomoći svakome.

Nedavno se u javnosti pojavila netočna informacija koja navodno dolazi od naših kolega koji se bave kaznenim pravom, no koji nisu novinaru dozvolili da navede njihova imena, da je Komora inertna u borbi za ostvarivanje prava odvjetnika na godišnji odmor, a posebice odvjetnika koji se bave kaznenim pravom jer između ostalog da se i ja osobno kao predsjednik HOK-a bavim civilnim pravom pa da je i to navodno jedan od razloga zbog kojeg se ne uspijeva i odvjetnicima koji se bave kaznenim pravom osigurati pravo na godišnji odmor na način da se zakonom propiše razdoblje u kojem odvjetnicima u kaznenim postupcima, kao što to imaju pravo i odvjetnici koji se bave civilnim pravom, ne teče rok za preuzimanje pismena odnosno rok za podnošenje žalbe. Hrvatska odvjetnička komora zalaže se, kao i ja osobno bez obzira s kojom se vrstom prava odvjetnici bavili u svojim uredima, da se u svim sudskim postupcima propiše razuman rok za preuzimanje pismena, kao i da se normira da u određenom razdoblju tijekom godine ne teku rokovi za preuzimanje pismena odnosno za podnošenje žalbe. To se u slučaju kaznenih postupaka može regulirati izmjenama i dopunama odredbi ZKP-a ili Zakonom o dostavi sudskih pismena koji je u izradi.

Stoga je Hrvatska odvjetnička komora u postupku savjetovanja s javnošću o Nacrtu prijedloga Zakona o dostavi sudskih pismena kojim će se regulirati dostava pismena u svim sudskim postupcima predložila da rok za preuzimanje pismena u svim sudskim postupcima iznosi 15 dana od prispjeca pismena u sigurni elektronički poštanski pretinac, kao i da u svim sudskim postupcima rokovi za preuzimanje pismena ne teku od 1. do 15. kolovoza i od 20. prosinca do 5. siječnja.

Hrvatska odvjetnička komora je također predložila da se u navedenom zakonu propiše izuzetak od zastoja tijekom rokova za preuzimanje pismena u onim postupcima koji ne trpe odgodu npr. u kaznenim postupcima u kojima je okrivljeniku privremeno oduzeta sloboda (pritvor, istražni zatvor), te u parničnim postupcima radi smetanja posjeda i u postupcima izdavanja privremenih i prethodnih mjera.

Kako bi u očekivanju novog Zakona o dostavi sudskih pismena za ovu godinu pokušali osigurati miran godišnji odmor ne samo kolegama koji se bave kaznenim pravom, nego svim odvjetnicima, dana 13. lipnja 2023. uputili smo dopis predsjedniku Vrhovnog suda RH sa zamolbom da izda preporuku svim predsjednicima sudova u RH da u vremenu od 1. do 15. kolovoza 2023. ne obavljaju dostavu sudskih pismena odvjetnicima. Takvu preporuku je na naše zamolbe izdavao i raniji predsjednik VSRH pa se nadamo da će biti udovoljeno ovoj zamolbi, a nadamo se i konačnom zakonskom rješenju tog problema.

Predstavnici Hrvatske odvjetničke komore u radnim skupinama za donošenje i izmjene propisa koji uređuju dostavu pismena u sudskim postupcima zalažu se za navedena zakonodavna rješenja, pazeći pritom na potrebu osiguranja učinkovitosti sudskih postupaka i zaštite prava i pravnih interesa stranaka u tim postupcima.

Slijedom navedenog ne bih se složio da je Komora inertna po tom pitanju, a prigovori u većini dolaze od kolega koji ne poznaju rad Komore niti u njemu sudjeluju, a koji se sjete Komore samo kad je u pitanju neki njihov interes. Kod toga bi za ostvarenje tog prava bilo korisno ići putem tijela Komore, umjesto da se u medijima proziva HOK. Moguće je o toj temi i bilo bi korisno napisati i objaviti tekst u našem glasilu „Odvjetnik“, čime bi se i na taj način sudjelovalo u radu Komore.

Komora će se nastaviti boriti za sva prava odvjetnika, kao i stranaka čija je zaštita prava naša osnovna dužnost, ali na redoviti način traženjem izmjena i dopuna propisa koji reguliraju ovu materiju, a prozivke radi navodne inertnosti odbijam i pozivam te kolege da si malo daju truda i dobiju uvid u sve ono što radimo svi mi koji sudjelujemo u radu Komore, umjesto da lakonski na kavici s novinarima ocjenjuju ono o čemu očito nemaju dovoljno saznanja. Pozivam ih i da se, kao i mi svi koji na bilo koji način sudjelujemo u radu Komore, volonterski i potpuno besplatno angažiraju u radu HOK-a.

U nastavku izvješća detaljnije ću vas izvijestiti o najznačajnijim aktivnosti Komore u prethodnom izvještajnoj razdoblju pa se tako daje prikaz vezano uz:

- 1) aktivnosti Komore u odnosu na zahtjeve Europske komisije i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za daljnju liberalizaciju odvjetništva (MINGOR);

- 2) aktivnosti Komore u odnosu na donošenje i izmjenu normativnih akata Komore;
- 3) suradnja s drugim tijelima i aktivnosti Komore u radu radnih skupina za donošenje novih i izmjenu postojećih zakona te primjedbe i očitovanja Komore na nacрте zakona;
- 4) aktivnosti Komore radi zaštite članova Komore i odvjetništva u cjelini;
- 5) aktivnosti Komore u odnosu na stručno usavršavanje odvjetnika;
- 6) međunarodne aktivnosti Komore;
- 7) aktivnosti Komore u odnosu na zahtjeve za pristup informacijama;
- 8) aktivnosti koji se odnose na digitalizaciju te razvoj i upotrebu novih tehnologija u odvjetništvu.

1) Aktivnosti Komore u odnosu na zahtjeve Europske komisije i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za daljnju liberalizaciju odvjetništva

Komora je i dalje suočena s pritiscima Europske komisije u pogledu smanjenja upisnine kao jednog od temeljnih prihoda kojima Komora financira obavljanje svih svojih zakonom propisanih ovlasti i dužnosti kako prema članovima tako i prema svim građanima Republike Hrvatske koji koriste njene usluge. Ujedno su i dalje prisutni pritisci EK vezano uz daljnju liberalizaciju mogućnosti djelovanja odvjetničkih društava iz EU-a na području RH.

Navedeni prigovori i zahtjevi Europske komisije ističu se u postupku povrede broj: 2017/4067 koji se u odnosu na odvjetništvo vodi protiv Republike Hrvatske.

Pritisci MINGOR-a očituju se kroz Nacrt prijedloga Trećeg akcijskog plana za liberalizaciju tržišta. Tako je u navedeni Nacrt prijedloga uvršten prijedlog da se članarina Komori smanji za 10%, kao i da se smanji Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. U Nacrt prijedloga uvršten je i prijedlog da se poreznim savjetnicima omogući zastupanje stranaka u poreznim stvarima pred sudovima.

Komora se u proteklom izvještajnom razdoblju u više navrata detaljno i argumentirano očitovala na navedena traženja Europske komisije i MINOGOR-a. Pritom su predstavnici Komore dana 18. travnja 2023. održali sastanak s predstavnicima Europske komisije vezano uz postupak povrede broj: 2017/4067. U ime HOK-a na navedenom sastanku sudjelovali su predsjednik Robert Travaš, dopredsjednik Mario Janković te glavna tajnica Iva Markotić Bagarić. Na navedenom sastanku bili su prisutni i predstavnici Republike Hrvatske i to Anja Sršek Crnković iz Stalnog predstavništva RH pri Europskoj uniji, te iz Ministarstva pravosuđa i uprave RH, Nikolina Milić, načelnica Sektora za organizacijske propise, odvjetništvo, javno bilježništvo i stručne ispite te Vedrana Pranjić Hamarić, voditeljica Službe za organizacijske propise, odvjetništvo i stručne ispite.

Na sastanku se raspravljalo o mogućnosti osnivanja odvjetničkog društva kao društva kćeri od strane odvjetničkog društva iz EU-a; o zahtjevu da odvjetnici iz EU-a koji rade u podružnicama odvjetničkih društava iz EU-a moraju imati sklopljen ugovor o radu s osnivačem; o mogućnosti zaposlenja hrvatskih odvjetnika u podružnici odvjetničkog društva iz EU-a; o obvezi dostave izvornika / ovjerenih preslika s prijevodom kod osnivanja podružnica odvjetničkih društava iz EU-a; te o upisnini u Imenik odvjetnika HOK-a.

1. a) Očitovanja Komore u odnosu na zahtjeve Europske komisije i Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja kojima se narušava financijska samostalnost Komore

Komora je u svojim očitovanjima istaknula da se sve aktivnosti Komore financiraju isključivo i jedino sredstvima od članova. HOK ne koristi ni dobiva sredstva iz proračuna, ni od bilo kojeg tijela RH, kao ni od bilo koje nevladine domaće ili inozemne organizacije. Financijska neovisnost Komore je *conditio sine qua non* za ispunjavanje ne samo regulatorne uloge Komore, već i za očuvanje odvjetništva kao samostalne i neovisne službe koja ima snagu upozoravati na sve negativne pojave od utjecaja na zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, te zahtijevati njihovo otklanjanje.

Glavne ovlasti i dužnosti Komore uključuju odlučivanje o stjecanju i gubitku prava na obavljanje odvjetništva i odvjetničke vježbe, te o osnivanju i promjenama u organizacijskim oblicima obavljanja odvjetničke službe (odvjetnička društva i zajednički odvjetnički uredi), brigu o stalnom stručnom usavršavanju i obrazovanju odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, odlučivanje u dva stupnja disciplinskih sudova o disciplinskoj odgovornosti odvjetnika, te nadzor rada odvjetnika, stranih odvjetnika, odvjetničkih vježbenika, zajedničkih odvjetničkih ureda, odvjetničkih društava i podružnica stranih odvjetničkih društava u Republici Hrvatskoj.

Upravo zato što se Komori plaća upisnina i članarina, članovi ne sudjeluju u financiranju različitih seminara tj. svih oblika stručnih usavršavanja u cilju cjeloživotnog obrazovanja. Stručno usavršavanje je propisana obaveza svih članova Komore, te Komora članovima organizira različite oblike stručnog usavršavanja putem svoje Odvjetničke akademije i izdaje certifikate koje su članovi posebnim propisima obavezni imati.

Uz troškove za obavljanje gore navedenih temeljenih ovlasti i dužnosti Komora kontinuirano ulaže značajna vlastita financijska sredstva za digitalizaciju svog poslovanja s ciljem olakšavanja i ubrzanja pružanja usluga svojim članovima.

Osim toga Komora vlastitim sredstvima u potpunosti financira odvjetnicima izdavanje kvalificiranih elektroničkih potpisa koji su s obzirom na digitalizaciju pravosuđa nužni za obavljanje odvjetničke službe.

Komora na temeljima solidarnosti isplaćuje posmrtninu obiteljima preminulih odvjetnika, te dodjeljuje stipendije za školovanje djece preminulih odvjetnika sve dok se redovno školuju i do 26. godine života, što je značajan trošak i rashod Komore.

Nadalje, Komora znatan dio svojih resursa i sredstava izdvaja ne samo za ispunjavanje ovlasti i dužnosti u odnosu na svoje članstvo već i za zaštitu prava i interesa svih građana koji ta svoja prava i interese ostvaruju u postupcima pred Komorom. Primjerice u postupku dodjele punomoćnika za zastupanje bez prava na nagradu, u postupku ispitivanja troškovnika pred Komisijom Komore, u postupku tumačenja Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika pred Upravnim odborom Komore, te u disciplinskom postupku pred disciplinskim tijelima Komore. Svi navedeni postupci za građane su u cijelosti besplatni te sve troškove financira Komora iz svojih sredstava.

Opisani model financiranja i djelovanja Komore u skladu je sa Zakonom o odvjetništvu pri čemu je Komora u najboljem položaju da ocijeni financijske potrebe za obavljanje brojnih dužnosti koje su joj Zakonom povjerene. Visina članarine, koja se nije mijenjala od 1997. godine (osim nedavnog usklađenja s eurom), određena je imajući u vidu brojne dužnosti i ovlasti Komore, a ujedno je izraz izbora Komore da s obzirom na visinu članarine odvjetnici i odvjetnički vježbenici više ne snose troškove stručnog usavršavanja, seminara, izdavanja potvrda niti drugih brojnih usluga koje im Komora pruža.

Potrebno je istaknuti da je Ustavni sud Republike Hrvatske u Rješenju U-II-271/1992 od 9. lipnja 1993. zauzeo stajalište da se Komori ne može osporiti pravo da osigura sredstva za svoje djelovanje i izvršavanje zadataka povjerenih joj zakonom i da je u tom smislu Komora bila ovlaštena svojim statutom propisati i obvezu plaćanja upisnine kao sastavni dio svojih prihoda. Navedeno stajalište je u cijelosti primjenjivo i u odnosu na pravo Komore da utvrdi visinu članarine kao jednog od temeljnih proračunskih prihoda, a kako bi osigurala sredstva za obavljanje svojih zadaća i obveza.

Takav svoj stav Ustavni sud je ponovio i u rješenju U-II-266/1997 od 31. ožujka 1998. navodeći: "Komora, obzirom na njezin položaj koji proizlazi iz Ustava i zakona, neosporno ima pravo osiguravati materijalna sredstva za svoj rad i izvršavanje funkcije koju joj je Zakon o odvjetništvu povjerio, tim više što joj taj Zakon izričito daje pravo da od svog članstva ubire određena materijalna davanja. To je stajalište Ustavni sud Republike Hrvatske potvrdio i u rješenju U-II-1081/2002 od 12. ožujka 2008.

Stajalište Ustavnog suda Republike Hrvatske iz predmetnih odluka je sukladno stajalištu Vijeća odvjetničkih komora Europe (CCBE-a) danog 14. studenog 2014. u dopisu upućenom španjolskom ministarstvu gospodarstva i konkurentnosti, kojim je CCBE izrazio protivljenje namjeri španjolske države da zakonom propiše maksimalni iznos članarine španjolskoj odvjetničkoj komori. U navedenom dopisu CCBE ističe da su dvije temeljne vrijednosti odvjetničke službe u Europi: neovisnost i samoregulacija. Samoregulacija je jamac neovisnosti odvjetništva i omogućava odvjetnicima obavljanje odvjetničke službe koje bi bilo oslobođeno bilo kakvih utjecaja, primjerice bilo kakvih vanjskih pritisaka. Te vrijednosti spominju se u nizu europskih i međunarodnih dokumenata o odvjetništvu kao što su Temeljna načela Ujedinjenih naroda o ulozi odvjetnika iz 1990. te Preporuka broj (2000)21 Vijeća ministara država članica EU o slobodi obavljanja odvjetničke službe iz 2000. Stoga CCBE u predmetnom dopisu naglašava da reguliranje komorske članarine mora ostati u nadležnosti odvjetničkih komora. Odvjetničke komore pri određivanju visine članarine uzimaju u obzir pravne, socijalne i ekonomske razloge svake pojedine države te pritom vode računa o potrebama odvjetničke službe i uslugama koje nude svojim članovima i njihovim strankama. Zbog navedenog CCBE naglašava da nije moguće arbitrarno utvrditi iznos članarine koji bi

bio primjenjiv u svih državama članica Europske unije zbog različitosti država članica Europske unije.

U razgovoru s predstavnicima EK-a naglašeno je da je Upravni odbor Komore na sjednici održanoj 11. veljače 2023. donio novu Odluku o utvrđivanju visine upisnine za upis u Imenik odvjetnika Komore sukladno kojem je iznos upisnine smanjen za 40%. Time je Komora maksimalno olakšala pristup obavljanju odvjetničke službe u Republici Hrvatskoj, a tim velikim smanjenjem upisnine Komora je došla do zadnje granice održivosti obavljanja svih zadaća koje su u nadležnosti i određene su Hrvatskoj odvjetničkoj komori zakonom ili drugim aktima i odlukama. Članarinu u iznosu od 27,00 eura mjesečno, koja je ista od 1. siječnja 1997. do danas, smatramo minimumom i primjerenim iznosom članarine koja omogućava normalan radi i osigurava neovisnost Komore i odvjetništva kao neovisne službe pružanja pravne pomoći svakome, tako da je Komora obvezna odlučno se suprotstaviti svakom pokušaju utjecaja na prihode Komore koji ugrožavaju njeno uredno izvršavanje zakonskih i drugih obveza prema članstvu i građanima RH. Također smo mišljenja da se daljnjim inzistiranjem na tim promjenama direktno želi ugroziti neovisnost i samostalnost funkcioniranja odvjetničke službe u RH.

U odnosu na upisninu je još istaknuto da su, prema kriterijima utvrđenima u praksi EU-a, ograničenja pristupu i obavljanju regulirane profesije potpuno dopuštena ako su prikladna i razmjerna za ostvarivanje legitimnog cilja u općem interesu, te se ne primjenjuju diskriminatorno.

Primjerice u pojedinim državama članicama (npr. Belgija, Finska, Mađarska, Švedska, Nizozemska, Cipar, Irska) pristup odvjetničkoj profesiji uvjetovan je prethodnim obavljanjem dugogodišnje prakse u odvjetničkom uredu, a bez toga staža nije moguće biti upisan u imenik odvjetnika. Navedeno predstavlja znatno teže ograničenje pristupu odvjetničkoj profesiji od bilo kojeg iznosa upisnine u imenik odvjetnika. U tim državama nitko osim osoba koje su ispunile uvjet staža u odvjetničkom uredu ne mogu biti upisane u imenik odvjetnika, pa tako ni primjerice osobe koje su prethodno bile suci, državni odvjetnici, javni bilježnici, profesori na pravnim fakultetima. Dakle, navedene visokokvalificirane osobe, ne mogu pristupiti odvjetničkoj profesiji ukoliko ne ispune uvjet staža u odvjetničkom uredu u propisanom trajanju.

Čak štoviše u pojedinim državama članicama zahtjeva se da se uvjet staža u odvjetničkom uredu ispunjava jedino obavljanjem navedenog staža kod odvjetnika s višegodišnjim iskustvom u obavljanju odvjetničke službe. Dodatno se ističe kako je u pojedinim državama jedan od uvjeta za početak obavljanja odvjetničke službe obvezna stručna edukacija svih kandidata čiji iznos je iznimno visok te premašuje iznos upisnine koju propisuje HOK (npr. Nizozemska: 12.247,00 eura; Irska: 10.500,00 eura).

Dakle, čak i da iznosi upisnine (odnosno razlike u upisninama prema kategorijama pravnika) u drugim EU državama članicama jesu niži od onih u Republici Hrvatskoj, to ni po čemu nije pravno relevantno za ocjenu visine upisnine za upis u Imenik odvjetnika HOK-a kao prekomjernog ograničavajućeg uvjeta za pristup odvjetničkog profesiji, a sve stoga jer su preostali uvjeti za upis u Imenik odvjetnika HOK-a znatno manje ograničavajući nego u gore navedenim državama članicama.

1. b) Očitovanja Komore u odnosu na zahtjev Europske komisije da se odvjetničkim društvima iz drugih država članica Europske unije omogući osnivanje društava kćeri u Republici Hrvatskoj

U svojim pisanim i usmenim očitovanjima Komora je istaknula da su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu (Narodne novine broj: 126/2021) odredbe Zakona o odvjetništvu u cijelosti usklađene s odredbama članka 49. i 50. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) te članka 11. Direktive 98/5/EZ o olakšavanju stalnog obavljanja odvjetničke djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj je stečena kvalifikacija (dalje: Direktiva 98/5/EZ).

Naime, odredbom članka 50. stavka 1. UFEU-a propisano je da za ostvarenje slobode poslovnog nastana s obzirom na određenu djelatnost, Europski parlament i Vijeće donose direktive u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom.

Isto tako je odredbom članka 50. stavak 2. točke f. UFEU-a propisano da Europski parlament, Vijeće i Komisija izvršavaju dužnosti koje su im povjerene na temelju prethodnih odredaba, a osobito postupnim ukidanjem ograničenja slobode poslovnog nastana u svakoj razmatranoj grani djelatnosti, kako s obzirom na uvjete za osnivanje zastupništava, podružnica ili društava kćeri na državnom području države članice, tako i s obzirom na uvjete za dolazak osoblja iz matičnog poduzeća na upravljačke ili nadzorne položaje u takvim zastupništvima, podružnicama ili društvima kćerima.

Sukladno odredbi članka 50. stavka 1. UFEU-a donesena je Direktiva 98/5/EZ kojom je u odvjetničkoj djelatnosti postupno ukinuto ograničenje slobode poslovnog nastana iz članka 49. UFEU-a. Naime, u članku 11. stavku 2. propisano je da jedan ili više odvjetnika iz istog udruženja u matičnoj državi članici i koji obavljaju djelatnost u državi primateljici pod stručnim nazivom matične države mogu svoje stručne djelatnosti obavljati u podružnici ili predstavništvu svog udruženja u državi primateljici.

Dakle, Direktivom 98/5/EZ je za odvjetničku djelatnost sukladno članku 50. stavku 1. i 2. UFEU-a ukinuto ograničenje iz članka 49. UFEU-a u pogledu ostvarivanja slobode poslovnog nastana na način da je omogućeno osnivanje podružnice ili predstavništva u državi primateljici putem kojih jedan ili više odvjetnika iz istog udruženja u matičnoj državi članici mogu obavljati djelatnost u državi primateljici pod stručnim nazivom matične države.

Iz navedenog proizlazi da Direktivom 98/5/EZ, kao propisom Europske unije kojim je sukladno članku 50. stavku 1. UFEU regulirano ostvarenje slobode poslovnog nastana u odvjetničkoj djelatnosti, nije propisana obveza države primateljice da odvjetničkim društvima iz drugih država članica Europske unije omogući osnivanje društava kćeri, odnosno odvjetničkog društva sa zasebnom pravnom osobnošću, već isključivo osnivanje podružnice ili predstavništva svojih odvjetničkih društava u državi primateljici.

Da je tome tako proizlazi iz čitavog teksta Direktive 98/5/EZ kojom se omogućava ostvarivanje slobode poslovnog nastana kroz osnivanje određenih organizacijskih oblika koji su povezani s organizacijskim oblikom u matičnoj državi na način da je to

omogućeno kroz osnivanje podružnice ili predstavništva u državi primateljici. Tako se u članku 11. Direktive 98/5/EZ navodi mogućnost da odvjetnici iz država članica Europske unije obavljaju odvjetničku djelatnost u državi primateljici putem podružnice ili predstavništva odvjetničkog društva iz matične države te se u istom članku navodi mogućnost države primateljice da se u određenim slučajevima suprotstavi otvaranju podružnice ili predstavništva na svom državnom području.

Komora je stoga naglasila da smatra da je odredba članka 14. stavka 3. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (dalje: Direktiva o uslugama) u koliziji s odredbama Direktive 98/5/EZ u odnosu na ostvarivanje slobode poslovnog nastana. Naime, navedeni članak Direktive o uslugama predviđa ostvarivanje slobode poslovnog nastana putem osnivanja agencije, podružnice ili društva kćeri dok, kao što je već navedeno, Direktiva 98/5/EZ postupak kojim se omogućava pristup ili obavljanje odvjetničke djelatnosti regulira na drugačiji način i to tako da predviđa ostvarivanje slobode poslovnog nastana putem osnivanja podružnica ili predstavništva, ali ne i društva kćeri.

Stoga je u konkretnom slučaju potrebno postupiti u skladu s odredbom članka 3. Direktive o uslugama kojim je propisano da u slučaju da su odredbe te Direktive u suprotnosti s odredbom nekog drugog akta Zajednice koji uređuje posebne aspekte pristupa ili izvođenja uslužne djelatnosti u specifičnim sektorima ili za specifične struke, prednost ima odredba drugog akta Zajednice koja se primjenjuje na te specifične sektore ili struke.

Da su predstavnici EK-a pomno proučili navedene Direktive, pravno ne bi mogli doći do nikakvog drugog zaključka, osim ovdje navedenog i obrazloženog pa ne bi bilo potrebe upozoravati RH o navodnoj povredi prava EU-a.

Dakle, u konkretnoj situaciji imaju se primijeniti odredbe Direktive 98/5/EZ koja omogućava isključivo osnivanje podružnica ili predstavništva, a ne i društava kćeri. Time su i svi naši propisi očito usklađeni s relevantnim Direktivama pa nema mjesta neosnovanim prigovorima EK.

1. c) Očitovanja Komore u odnosu na zahtjev Europske komisije vezano uz dostavu ugovora o radu između odvjetničkog društva i odvjetnika u tom društvu

Komora je istaknula da svi odvjetnici upisani u Imenik odvjetnika Komore koji odvjetničku službu obavljaju nesamostalno u odvjetničkom društvu sklapaju ugovor o radu s odvjetničkim društvom, te isti dostavljaju Komori. Na te odvjetnike se sukladno odredbi članka 24. Zakona o odvjetništvu primjenjuju opći propisi o radu.

Obzirom da sukladno članku 7. stavku 3. Zakona o trgovačkim društvima podružnice nisu pravne osobe te da njihovim poslovanjem prava i obveze stječe društvo osnivač podružnice, europski odvjetnici koji namjeravaju obavljati odvjetničku službu u podružnici odvjetničkog društva iz druge članice Europske unije, dužni su Komori sukladno odredbi članka 89. stavka 9. Statuta Komore dostaviti dokaz o sklopljenom ugovoru o radu s osnivačem podružnice samo ukoliko je u matičnoj državi zasnivanje

radnog odnosa između odvjetnika i odvjetničkog društva pretpostavka za obavljanje odvjetničke službe u odvjetničkom društvu.

Stoga HOK ni u ovom slučaju ne nalazi osnove za povredu prava EU.

1. d) Očitovanja Komore u odnosu na mogućnost osnivanja podružnice europskog odvjetničkog društva s hrvatskim odvjetnicima

Komora je istaknula kako sukladno članku 4. stavku 2. Zakona o odvjetništvu odvjetnik može istodobno obavljati odvjetničku službu samo u jednom od organizacijskih oblika iz stavka 1. tog članka. Sukladno članku 4. stavku 1. Zakona o odvjetništvu, odvjetnik odvjetničku službu može obavljati samostalno, u zajedničkom uredu ili u odvjetničkom društvu u skladu s odredbama tog zakona.

Nadalje, a kako je to prethodno i navedeno, za obavljanje odvjetničke službe u odvjetničkom društvu, pa tako i u podružnici tog odvjetničkog društva, odvjetnik mora imati sklopljen ugovor o radu s odvjetničkim društvom. S obzirom da podružnica nema pravnu osobnost odvjetnik ne može sklopiti ugovor o radu s podružnicom već isključivo s društvom osnivačem podružnice. Hrvatski odvjetnici koji namjeravaju obavljati odvjetničku službu u podružnici europskog odvjetničkog društva u Republici Hrvatskoj moraju regulirati svoj status odvjetnika u državi članici Europske unije u kojoj europsko odvjetničko društvo kao osnivač podružnice ima registrirano sjedište, kao i svoj status u odnosu na europsko odvjetničko društvo u čijoj podružnici namjeravaju obavljati odvjetničku službu.

1. e) Očitovanja Komore u odnosu na upit Europske komisije vezano uz dostavu izvornika ili ovjerene preslike dokumenata zajedno s prijevodom na hrvatski jezik od ovlaštenog tumače

Komora je istaknula da Komora sukladno odredbama Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Kodeksa ponašanja koji je odobrila Skupina koordinatora za Direktivu 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, zahtjeve za dostavu izvornika ili ovjerenih preslika dokumenata te ovjerenih prijevoda na hrvatski jezik, ograničava samo na bitne dokumente dok se u odnosu na ostale dokumente ne zahtijeva dostava izvornika, ovjerenih preslika niti ovjerenih prijevoda istih.

1. f) Očitovanja Komore u odnosu na inicijativu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja RH da se poreznim savjetnicima omogući zastupanje stranaka u poreznim stvarima pred sudovima

Komora je dopisom od 3. travnja 2023. upućenog Ministarstvu pravosuđa i uprave RH izrazila neslaganje s inicijativom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja RH da se poreznim savjetnicima omogući zastupanje stranaka u poreznim stvarima pred sudovima, a u odnosu na tu inicijativu je Komora već ranije Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja izrazila svoje neslaganje dopisom od 17. veljače 2020.

U dopisu je naglašeno da se Komora protivi tome da se poreznim savjetnicima omogući zastupanje stranaka u poreznim stvarima pred sudovima jer se jedino pružanjem pravne pomoći putem odvjetnika strankama jamči adekvatna zaštita njihovih prava i pravnih interesa uz poštivanje svih onih prava koja stranimici pripadaju po Kodeksu odvjetničke

etike, te sankcioniranje svakog postupanja odvjetnika protivno Kodeksu odvjetničke etike i drugim propisima.

Stoga je Komora predložila da MPU RH kao resorno ministarstvo poduzme odgovarajuće radnje i mjere iz svoje nadležnosti kojima bi se spriječila izmjena zakonodavnog okvira usmjerena na omogućavanje zastupanja strankama u poreznim stvarima pred nadležnim sudovima od strane poreznih savjetnika, odnosno kako bi se očuvao postojeći zakonodavni okvir prema kojem su, sukladno svojoj ustavnoj ulozi jedino i isključivo odvjetnici ovlašteni za nagradu zastupati stranke u svim sudskim postupcima, kao i postupcima pred drugim tijelima.

Unatoč navedenim nastojanjima Komore 2. lipnja 2023. u savjetovanje s javnošću od strane Ministarstva financija RH upućen je Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreznom savjetništvu, a to je savjetovanje je u tijeku u vrijeme predaje ovog izvješća. Navedenim prijedlogom se predlaže propisivanje mogućnosti da porezni savjetnici zastupaju stranke pred upravnim sudom vezano uz porezna pitanja. Komora će uputiti primjedbe na predmetni Nacrt prijedloga Zakona, i izraziti protivljenje namjeri da se poreznim savjetnicima omogući zastupanje stranaka pred upravnim sudom, te će kod toga ponovo tražiti potporu Ministarstva pravosuđa i uprave.

2) Aktivnosti Komore u odnosu na donošenje i izmjenu normativnih akata Komore

2. a) Izmjena Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine broj: 126/2022)

Izmjenom Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine broj: 126/2022), koja je stupila na snagu 5. studenog 2022., promijenjena je vrijednost boda s 10 kn na 15 kn.

Navedena Izmjena Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika donesena je na sjednici UO HOK 8. srpnja 2022. te je na istu dao suglasnost ministar pravosuđa i uprave RH 11. listopada 2022.

Osnovni razlog za promjenu vrijednosti boda je činjenica da ista nije mijenjana 28 godina dok je u tom razdoblju došlo do znatnog porasta troškova obavljanja odvjetničke službe kao posljedica porasta cijene svih dobara i usluga.

Naime, iako je vrijednost boda u iznosu od 10,00 kn službeno utvrđena 2004. godine još je i ranije u periodu od 1994. do 2004. vrijednost boda stvarno iznosila 10,00 kn, a sve stoga jer je po tada važećoj Tarifi odvjetnicima uz nagradu koja se obračunavala po vrijednosti boda od 8,00 kn pripadala i paušalna nagrada, za sve sporedne radnje obavljene u postupcima, u iznosu od 25% od ukupnog iznosa nagrade.

Dakle, vrijednost boda iz Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika nije se mijenjala od 1994. do 2022. godine.

Nesporno je da su se u periodu od 1994. do 2022. znatno promijenile okolnosti koje su

odlučne za utvrđivanje vrijednosti boda. Stoga je bilo nužno vrijednost boda uskladiti sa porastom troškova obavljanja odvjetničke službe (troškovi prostora u kojem odvjetnici imaju svoje odvjetničke urede, troškovi plaća zaposlenika odvjetničkih ureda, uredske opreme i materijala te razni drugi svakodnevni nužni izdaci), porastom cijena svih usluga i dobara te rastom prosječne plaće u RH.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku 1994. godine prosječna neto plaća u RH iznosila je 1.247,00 kn, a u 2021. iznosila je 7.129,00 kn, što je povećanje od 571,7 %. Dakle, cijena troškova obavljanja odvjetničke službe i iznos prosječne neto plaće u RH značajno su rasli dok je vrijednost boda prema kojem se utvrđuje nagrada i naknada troškova za rad odvjetnika u navedenom razdoblju ostala ista.

Ujedno se ističe da je na sjednici UO HOK-a održanoj 15. listopada 2023. formirana Radna grupa HOK-a za analizu Tarife i izradu nacrtu prijedloga izmjena i dopuna Tarife te je u tijeku rad na novim izmjenama i dopunama Tarife radi usklađenja tarifnih stavki sa uvođenjem eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, kao i radi usklađenja Tarife sa trenutno važećim propisima, a sve s obzirom na protok vremena od zadnjih većih izmjena Tarife.

U skladu s navedenim, Komora će prilikom donošenja izmjena i dopuna Tarife voditi računa o izmjenama mjerodavnog normativnog okvira za određene vrste postupaka te će kao i uvijek prilikom donošenja izmjena i dopuna Tarife, voditi računa o zaštiti socijalnih i gospodarskih interesa, a ujedno će se prilikom predmetnih izmjena riješiti pitanje pretvorbe novčanih iznosa Tarife u kunama u iznose u eurima.

U vezi navedenog i na upit Jutarnjeg lista (novinarka Ivanka Toma) predsjednik HOK je dao kraći intervju 11. lipnja 2023. te objasnio razloge promjene visine boda donesene 2022. i najavio usklađenje Tarife s eurom gdje će sve vrijednosti u Tarifi koje su još uvijek izražene u kunama biti izražene u eurima, a vrijednost boda sa sadašnjih 1,99 eura usklađena na 2,00 eura. Kod usklađenja Tarife voditi će se računa o visini cijena odvjetničkih usluga za neke radnje u predmetima obiteljskog prava (razvodi ili poništenja brakova, utvrđivanje ili osporavanje očinstva te s kime će živjeti maloljetna djeca, zakonsko uzdržavanje), ovršnom postupku, zemljišnoknjižnom te predstečajnom i stečajnom postupku.

Ovdje je bitno istaknuti da je pred Visokim upravnim sudom RH u tijeku postupak povodom zahtjeva Euroherc osiguranje d.d. za ocjenu zakonitosti općeg akta Tbr. 48. točke 3. Tarife. U zahtjevu se u bitnome navodi da se predmetnom odredbom krši zabrana retroaktivnog djelovanja propisa propisana odredbom članka 90. stavkom 4. Ustava RH. Predmetnim zahtjevom se ujedno predlaže izdavanje privremene mjere kojom bi se odgodila primjena Tbr. 48. točka 3. Tarife do okončanja postupka ocjene zakonitosti Tbr. 48. točka 3. Tarife.

Odredbom Tbr. 48. točka 3. Tarife propisano je: "Kada sud ili drugo tijelo odlučuje o nagradi troškova zastupanja na teret protivne strane, primjenjuje tarifu i vrijednost boda koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka."

Komora smatra da je navedeni zahtjev potrebno odbiti jer je Tbr. 48. točka 3. Tarife u cijelosti sukladna zakonu i Ustavu. Naime, sukladno praksi Visokog upravnog suda RH (presude broj: UsII-36/18-5 od 14. ožujka 2019., UsII-319/17-6 od 11. siječnja 2018.,

UsII-113/18-7 od 22. kolovoza 2018. i druge) dopuštena je retroaktivna primjena novog općeg akta, ako se njome ne utječe na materijalno-pravno dovršenu situaciju odnosno ako stranke prema odredbama ranijeg općeg akta nisu stekle određeno pravo.

2. b) Statut Hrvatske odvjetničke komore (Narodne novine broj: 151/22)

Skupština HOK-a je nakon provedenog postupka savjetovanja s javnošću, 17. prosinca 2022., donijela novi Statut Hrvatske odvjetničke komore, koji je objavljen u Narodnim novinama broj: 151/2022.

Donošenju novog Statuta HOK-a pristupilo se iz razloga što je prethodni Statut (Narodne novine broj: 115/2013) mijenjan i dopunjavan u tri navrata i to izmjenama i dopunama 64/2018., 67/2019. i 81/20122. te se sukladno metodološko-nomotehničkim standardima prema kojima je nakon treće izmjene odnosno dopune propisa potrebno pristupiti izradi novog propisa, ukazala potreba za donošenjem novog Statuta kojim bi se izvršila minimalna nomotehnička usklađenja te bi se ujedno izvršile nužne izmjene s obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

U postupku donošenja novog Statuta HOK-a provedeno je savjetovanje s javnošću u razdoblju od 8. studenog do 8. prosinca 2022.

Za vrijeme trajanja postupka savjetovanja s javnošću u Narodnim novinama je objavljena odluka presuda Visokog upravnog suda RH broj: Usoz-73/2019-15 od 24.10.2022. kojom su ukinute izmjene i dopune Statuta HOK-a (Narodne novine broj: 67/2019). Iz obrazloženja predmetne presude Visokog upravnog suda RH razvidno je da je Visoki upravni sud RH ukinuo predmetne izmjene i dopune Statuta iz 2019. samo zbog toga što nije provedeno savjetovanje s javnošću. Sve ostale prigovore u pogledu zakonitosti predmetnih izmjena i dopuna (osim čl. 27.) Visoki upravni sud RH je ocijenio neosnovanim, te po službenoj dužnosti nije našao da bi druge odredbe bile nezakonite.

Obzirom na navedeno, odredbama novog Statuta Hrvatske odvjetničke komore izvršena su minimalna nomotehnička usklađenja te su izvršene nužne izmjene s obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, a ujedno su izvršene i one minimalne izmjene i dopune koje su se u praksi pokazale nužnima i potrebnima.

2. c) Izmjene propisa i odluka HOK-a s obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj

Zbog uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj na sjednici UO HOK održane 16. prosinca 2022. izvršene su izmjene i dopune 4 opća akta HOK-a i to: Pravila o utvrđivanju programa, postupka i načina provedbe ispita iz poznavanja pravnog poretka RH, Pravilnik o nagradi "Mario Kos" za najbolji stručni članak objavljen u časopisu "Odvjetnik", Pravilnik o troškovima u postupku evidentiranja podružnica stranih odvjetničkih društava i Pravilnik o troškovima u postupku izdavanja suglasnosti u vezi osnivanja i promjena u odvjetničkim društvima.

Ujedno su na navedenoj sjednici UO HOK-a utvrđeni iznosi prihoda i rashoda HOK-a u eurima, a s obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

3) Suradnja s drugim tijelima i aktivnosti Komore u radu radnih skupina za donošenje novih i izmjenu postojećih zakona

Komora je i u izvještajnom razdoblju sukladno odredbi članka 39. Zakona o odvjetništvu dobro surađivala s nadležnim tijelima radi unapređenja odvjetništva, te radi zaštite sloboda i prava građana i pravnih osoba, ali prostora za napredak i poboljšanja uvijek ima. U tom pravcu se ističe da je predstavnicima odvjetništva potrebno omogućiti aktivnije sudjelovanje u svim procesima izmjena i dopuna propisa i to prvenstveno propisa koji utječu na slobode i prava građana i pravnih osoba te na unapređenje odvjetništva.

Naime, odvjetništvo je jedan od sastavnih dijelova pravosuđa pa Komora kao predstavnik odvjetništva Republike Hrvatske u cjelini ima dužnost i obvezu upozoravati zakonodavca i državna tijela na zakonska rješenja u svrhu postizanja poboljšanja u zaštiti temeljnih ljudskih prava i sloboda građana, vladavine prava i pravne države.

Osim toga, Komora sa svojih više od 5100 članova odvjetnika, koji u svom svakodnevnom radu praktično primjenjuju propise u zaštiti prava i pravnih interesa fizičkih i pravnih osoba, raspolaže znanjima i iskustvima iz svih područja prava kao i specifičnim znanjima u pogledu primjene modernih tehnologija u pravosuđu. Pri tom se ističe da je veliki broj članova Komore stekao izobrazbu i radno iskustvo u inozemstvu, a slijedom čega ta svoja stečena znanja i iskustva, posebice iz područja modernih tehnologija može usmjeriti unapređenju pravosudnog sustava.

U izvještajnom razdoblju predstavnici Komore sudjelovali su u radu radnih skupina za izradu nacрта Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Zakona o lobiranju, Zakona o mirnom rješavanju sporova, Zakona o izvanparničnom postupku, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama, Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona i Zakona o dostavi sudskih pismena.

Pri tome je Komora u postupku savjetovanja s javnošću uputila svoje prijedloge i primjedbe na nacрте prijedloga ZID Zakona o zemljišnim knjigama, Zakona o mirnom rješavanju sporova te Zakona o dostavi sudskih pismena. Ujedno je Komora uputila prijedlog za dopunu Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, a vezano uz naknadu troškova zastupanja od strane odvjetnika u izvansudskom postupku naknade štete pred osiguravajućim društvima.

Također su predstavnici Komore sudjelovali u radu radnih skupina za izradu Akcijskih planova, kao i u radu povjerenstava nadležnih tijela pa su tako predstavnici HOK-a sudjelovali u radu:

- Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2022. do 2027. i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2022. do 2027., za razdoblje od 2022. do 2024.
- Radne skupine za analizu stanja i procjenu potrebe za donošenjem i izradom smjernica za rad opunomoćenika za žrtve,

- Povjerenstva za besplatnu pravnu pomoć,
- Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih uz zaštitu od nasilja u obitelji.

4) Aktivnosti Komore radi zaštite članova Komore i odvjetništva u cjelini

4. a) Kolektivno osiguranje odvjetnika od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti trećima obavljanjem odvjetništva

Komora je nakon višegodišnjih nastojanja da sukladno odredbi članka 44. stavka 5. Zakona o odvjetništvu preuzme osiguranje svih odvjetnika, temeljem odluke Upravnog odbora Hrvatske odvjetničke komore od 15. listopada 2022. sklopila kolektivnu policu osiguranja svih odvjetnika u Republici Hrvatskoj od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti trećima obavljanjem odvjetništva.

Na navedeni način jamči se sigurnost strankama da u slučaju nastanka eventualne štete mogu podnijeti zahtjev za naknadu štete osiguravajućem društvu, a obzirom da su temeljem kolektivne police svi odvjetnici osigurani od odgovornosti te je isključena mogućnost da odvjetnici ne budu osigurani od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti obavljanjem odvjetništva. Na taj način otklanja se i bilo kakva odgovornost za štetu HOK-a s te osnove.

4. b) Dopis Hrvatskom zavodu za zapošljavanje u odnosu na poticaje za samozapošljavanje

Komora je dana 6. prosinca 2022. uputila dopis Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, kojim je predloženo da se pravne djelatnosti u mjerama aktivne politike zapošljavanja za 2023. godinu ponovno utvrde djelatnostima za koje se može dodijeliti potpora za samozapošljavanje. Naime, početkom pandemije COVID-19, pravne djelatnosti su utvrđene kao djelatnosti za koje se takve potpore ne mogu dodijeliti te od tada odvjetnički vježbenici koji se upisuju u Imenik odvjetnika HOK-a, a koji se odluče na samostalno obavljanje odvjetničke službe ne mogu ostvariti navedene potpore.

4. c) Postupanje Komore sukladno odredbi članka 6. Zakona o odvjetništvu vezano uz neovlašteno pružanje pravne pomoći

Komora je u izvještajnom razdoblju, kao i prethodnih godina, temeljem zaprimljenih obavijesti odnosno temeljem informacija do kojih je došla u svojem radu po službenoj dužnosti, iz kojih su proizlazile osnove sumnje o neovlaštenom pružanju pravne pomoći, poduzimala odgovarajuće pravne radnje iz svoje nadležnosti propisane odredbom članka 6. Zakona o odvjetništvu.

U skladu s navedenim, Komora je u svakom predmetu u kojem je dobila saznanja o eventualnom neovlaštenom pružanju pravne pomoći o tome obavijestila nadležna državna odvjetništva. Tako je u četiri predmeta nadležnim državnim odvjetništvima dostavljena obavijest o postojanju osnova sumnje u počinjenje kaznenog djela nadripisarstva iz članka 313. Kaznenog zakona te je zatraženo poduzimanje potrebnih radnji i mjera iz njihove nadležnosti. U jednom od navedena četiri predmeta

zaprimljena je obavijest nadležnog državnog odvjetništva da je odbačena kaznena prijava za počinjenje kaznenog djela nadripisarstva iz članka 313. Kaznenog zakona dok je u preostala tri predmeta i nadalje u tijeku postupanje pred nadležnim državnim odvjetništvima.

4. d) Sudjelovanje predstavnika HOK-a na pretragama odvjetničkih ureda sukladno odredbi članka 17. Zakona o odvjetništvu

Sukladno odredbi članka 17. Zakona o odvjetništvu radi zaštite nepovredivosti odvjetničke tajne predstavnici Komore sudjelovali su na pretragama odvjetničkih ureda, koje su provođene temeljem naloga sudaca istrage nadležnih županijskih sudova.

U ovom izvještajnom razdoblju predstavnici Komore sudjelovali su na ukupno 5 pretraga odvjetničkih ureda. Sve pretrage su obavljene u skladu s odredbama Zakona o odvjetništvu i Zakona o kaznenom postupku te prilikom istih nije došlo do povrede načela nepovredivosti odvjetničke tajne.

4. e) Informacija o poduzetim radnjama povodom sumnje u počinjenje kaznenih djela prijetnje na štetu odvjetnika te hakerskih napada kojima su bili izloženi odvjetnici

Komora se i u prethodnom razdoblju obraćala Glavnom ravnatelju policije vezano uz informacije o postojanju sumnje na počinjenje kaznenim djelima na štetu odvjetnika. Tako se Komora u dva navrata obratila Glavnom ravnatelju policije povodom informacija o sumnji u počinjenje kaznenih djela prijetnje na štetu odvjetnika, a koja kaznena djela bi bila počinjena vezano uz obavljanje odvjetničke službe.

Imajući pritom u vidu da su prijetnje odvjetnicima u obavljanju njihove odvjetničke službe sve učestalije i da je počinjen veliki broj verbalnih i fizičkih napada na odvjetnike, Komora je od Glavnog ravnatelja policije zatražila da u okviru svojih ovlasti poduzme sve potrebne mjere i radnje propisane Zakonom o kaznenom postupku i Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima, radi utvrđenja svih potrebnih činjenica i što bržeg procesuiranja počinitelja predmetnih kaznenih djela.

Ujedno se Komora obraćala Glavnom ravnatelju policije s molbom za poduzimanjem potrebnih mjera i radnji vezano uz informacije o hakerskim napadima kojima su bili izloženi odvjetnici. U pravilu se radilo o tzv. Phishingu kojim se putem e-maila nastojalo neovlašteno pristupiti povjerljivim podacima odvjetnika kao primatelja sumnjivih e-mail poruka, ali se u jednom slučaju radilo i o hakerskom napadu kojim su neovlašteno s računala preuzeti dokumenti iz odvjetničkih spisa.

Razvidno je da je porast cyber kriminala u svim sferama društva zahvatio i odvjetništvo, što je posebno opasno s obzirom na mogućnost neovlaštenog pristupa povjerljivim podacima koji predstavljaju odvjetničku tajnu. Stoga je Komora u svojim dopisima Glavnom ravnatelju policije naglasila da predmetni "hakerski" napadi predstavljaju napad ne samo na konkretne odvjetnike već i napad na stranke odvjetnika kao i na odvjetništvo u cjelini.

Pritom je naglašeno da je odvjetnička tajna apsolutna i da je kao takva potvrđena brojnim presudama Europskog suda za ljudska prava (Niemetz protiv Njemačke, 16.12.1992., Funke protiv Francuske 25.2.1993., Lanz protiv Austrije 31.1.2002., Chadimova protiv Republike Češke 18.4.2006.). I Europski sud pravde svojim presudama priznao je načelo apsolutnosti odvjetničke tajne (AMP @ Europe Limited protiv Komisije, 18.5.1982., zaključci Državnog odvjetnika Legera u presudi Wouters i dr. od 19.2.2002.). Čuvanje i zaštita odvjetničke tajne od presudnog je značaja za obavljanje odvjetništva ali isto tako se čuvanjem i zaštitom odvjetničke tajne te sankcioniranjem svakog narušavanja nepovredivosti odvjetničke tajne štite i promiču temeljna ljudska prava i slobode.

U skladu s navedenim, Komora je istaknula da hakerski napadi predstavljaju ozbiljan napad na odvjetnike, kojim su ozbiljno ugroženi nepovredivost odvjetničke tajne kao i druga zaštićena pravna dobra te da su takvim postupanjem nepoznatog počinitelja ili više njih ostvarena obilježja kaznenih djela iz glave 25. Kaznenog zakona - Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka.

4. f) Informacija o poduzetim radnjama povodom nedonošenja rješenja o naknadi troškova za obrane po službenoj dužnosti u roku iz članka 145. Zakona o kaznenom postupku

Dana 6. travnja 2023., sukladno zaključku sa sjednice UO HOK-a od 23. ožujka 2023. upućen je dopis MPU RH kojim je isto poznato s problemima na koje nailaze odvjetnici s područja Riječkog odvjetničkog zbora, te odvjetničkih zborova Požega i Dubrovnik vezano uz zahtjeve za donošenje rješenja o naknadi troškova za obrane po službenoj dužnosti u kaznenim predmetima pred općinskim sudovima u Rijeci, Crikvenici, Požegi i Dubrovniku.

Tako je MPU RH poznato da suci općinskih sudovima u Rijeci, Crikvenici, Požegi i Dubrovniku ne postupaju sukladno izričitoj zakonskoj odredbi iz članka 145. stavka 4. ZKP-a jer isti ne donose rješenja o naknadi troškova za obrane po službenoj dužnosti u roku od 3 mjeseca od podnošenja zahtjeva odvjetnika za naknadu navedenih troškova.

Stoga je ministar pravosuđa i uprave RH zamoljen da sukladno članku 75. Zakona o sudovima u svezi s člankom 71. i 72. stavkom 1. točkom 6. Zakona o sudovima zamoli predsjednike Općinskih sudova u Rijeci, Crikvenici, Požegi i Dubrovniku da upute suce navedenih sudova na potrebu donošenja rješenja o naknadi troškova za obrane po službenoj dužnosti u roku propisanom člankom 145. stavkom 4. Zakona o kaznenom postupku jer je postupanje po navedenoj odredbi bitno za uredno i pravilno vođenje financijskog i materijalnog poslovanja navedenih sudova.

Naknadno je Komora obavijestila MPU RH da i odvjetnici s područja OZ Splitsko-dalmatinske županije te OZ Zadar nailaze na iste probleme kao i odvjetnici s područja OZ Dubrovnik, Požega i Riječkog odvjetničkog zbora, a o čemu je Komoru obavijestio OZ Splitsko-dalmatinske županije dana 19. travnja 2023. i Ivan Šalina, odv. u Zadru dopisom od 3. travnja 2023.

4. g) Informacija o poduzetim radnjama povodom poteškoća na koje nailaze odvjetnici prilikom posjete branjenicima koji se nalaze u Zatvoru u Zagrebu

Komora je zaprimila informaciju da se prostorija u Zatvoru u Zagrebu, u kojoj borave odvjetnici prilikom razgovora sa svojim branjenicima koji se nalaze u navedenom zatvoru, zaključava za vrijeme dok odvjetnici razgovaraju sa svojim branjenicima. Dakle nakon što odvjetnik uđe u predmetnu prostoriju, pravosudni policajac zaključa ulazna vrata, ali pritom pravosudni policajac ne čeka ispred vrata da odvjetnik završi razgovor sa svojim branjenikom. Tako odvjetnici znaju po 10-15 minuta po završetku razgovora sa svojim branjenikom čekati dok ne dođe pravosudni policajac da im otvori vrata. Navedena praksa je reakcija Uprave Zatvora u Zagrebu na pokušaj bijega zatvorenika iz Zatvora u Zagrebu.

Na opisani način ograničava se sloboda kretanja odvjetnika te se smanjuje mogućnost brze reakcije za slučaj kada je potrebna pomoć odvjetnicima koji se nalaze u navedenoj prostoriji. Ujedno se na navedeni način odvjetnike onemogućava u normalnom obavljanju odvjetničke službe jer su dovedeni u situaciju da zbog nemogućnosti pravodobnog izlaska iz predmetne prostorije kasne na ročišta.

Obzirom na sve navedeno, Komora je uputila dopis Ministarstvu pravosuđa i uprave RH, Upravi za zatvorski sustav i probaciju kojim je zatraženo poduzimanje i radnji i mjera iz njihove nadležnosti radi otklanjanja opisanih poteškoća na koje nailaze odvjetnici prilikom posjeta svojim branjenicima koji se nalaze u Zatvoru u Zagrebu.

U navedenom dopisu ponovno je ukazano i na problem da se razgovor između odvjetnika i njihovih branjenika kao osoba lišenih slobode nedopustivo nadzire putem dvije sigurnosno - nadzorne kamere koje se nalaze u prostoriji za razgovore. Imajući u vidu mjesto gdje se nalaze predmetne kamere postoji opasnost da se njihovim korištenjem zadire u povjerljivost usmene i pisane komunikacije između branitelja i njihovih branjenika. Stoga je zatraženo da se poduzmu odgovarajuće radnje i mjere radi sprječavanja daljnjeg nadzora komunikacije između odvjetnika i njihovih branjenika putem nadzornih kamera postavljenih u prostoriji za razgovore.

4. h) Informacija o poduzetim radnjama povodom dopisa zamjenice ODO Split broj: K-DO-1111/2018 od 14. ožujka 2023. kojim se na neprimjeren način obratila zamjeniku disciplinskog tužitelja HOK-a

Dana 24. travnja 2023. zaprimljena je obavijest disciplinskog tužitelja HOK-a, Alena Jakobovića da je 17. travnja 2023. uputio dopis Markusu Pervanu, v.d. općinskog državnog odvjetnika u Splitu, povodom neprimjerenog dopisa zamjenice Općinskog državnog odvjetništva u Splitu, broj: K-DO-1111/2018 od 14. ožujka 2023. upućenog zamjeniku disciplinskog tužitelja HOK-a.

U predmetnom dopisu zamjenica ODO Split je pozivajući se na slobodu govora neprimjerenom obratila zamjeniku disciplinskog tužitelja HOK-a. Navedeni dopis je reakcija na odluku zamjenika disciplinskog tužitelja HOK-a o odbačaju njene disciplinske prijave.

Disciplinski tužitelj HOK-a je 17. travnja 2023., kao čelnik Disciplinskog tužiteljstva HOK-a, smatrajući da se zamjenica ODO Split neprimjerenim rječnikom obratila zamjeniku disciplinskog tužitelja HOK-a, uputio dopis Markusu Pervanu, v.d. općinskog državnog odvjetnika u Splitu, kojim ga je zamolio da sukladno svojim ovlastima poduzme potrebne radnje i mjere radi provjere usklađenosti opisanog ponašanja zamjenice ODO Split sa temeljnim načelima Etičkog kodeksa državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika.

Dana 24. travnja 2023. u Jutarnjem listu objavljena je informacija da je Županijsko državno odvjetništvo u Splitu provelo postupak nadzora nad radom navedene zamjenice općinskog državnog odvjetništva u Splitu i da je ocijenjeno da je imenovana zamjenica predmetnim dopisom počinila stegovni prijestup i postupila protivno Etičkom kodeksu državnih odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika, a konačnu odluku donijeti će Državnoodvjetničko vijeće.

Predsjednik HOK-a je prilikom gostovanja u emisiji Točka na tjedan na N1 televiziji 23. travnja 2023. javno osudio uvrede izrečene na račun zamjenika Disciplinskog tužitelja HOK-a, te ukazao na samostalnost i neovisnost disciplinskih tijela HOK-a.

4. i) Informacija o priopćenju HOK-a povodom "bijelog štrajka" sudaca i povećanja plaća sucima i pisma predsjednicima sudova u vezi štrajka sudskih službenika i namještenika

Komora je 8. svibnja 2023. objavila priopćenje u vezi "bijelog štrajka" i povećanja plaća sucima u kojem je navela da je osnovna i najvažnija zadaća odvjetnika ostvarenje prava stranaka u razumnom roku, a tome ne pridonosi otkazivanje zakazanih ročišta koje naše stranke i u redovnom tijeku stvari predugo čekaju.

Komora razumije zahtjeve sudaca za povećanje plaća i poboljšanje njihovog materijalnog statusa, kao i zahtjeve za poboljšanje materijalnog statusa i povećanje plaća svih službenika koji rade na sudovima i bez kojih suci ne mogu uredno obavljati svoju odgovornu i važnu dužnost za ostvarenje vladavine prava.

Istaknuto je da Komora podupire sve napore u svrhu ostvarenja boljih uvjeta rada sudaca i sudova u smislu uređenja ili izgradnje adekvatnih zgrada sudova, kao i opreme sudnica i ostalih prostorija suda. Poboljšanje materijalnog statusa sudaca i sudskih službenika nužno je i pridonosi ostvarenju neovisnosti sudaca i sudbene vlasti u cjelini, a što je jedan od preduvjeta za pravedno i brzo suđenje u svim predmetima.

Stoga je u priopćenju naglašeno da se Komora zalaže za nastavak razgovora i pregovora predstavnika sudaca s Ministarstvom pravosuđa i uprave RH u nadi da se štrajkovi sudaca neće više ponavljati i da će doći do zadovoljavajućeg rješenja. Zaključno se apelira da se otkazana ročišta prioritetno ponovo zakažu u kratkom roku, a sve u cilju ostvarenja prava stranaka pred hrvatskim sudovima.

HOK je promptno reagirala i na štrajk sudskih službenika i namještenika, a odmah nakon pritužbi kolegica i kolega da nitko ne obavještava odvjetnike o odgodama ročišta i da odvjetnici putuju na ročišta i u druge gradove izvan svog sjedišta da bi tamo saznali da se ročište neće održati, kao i na problem predaje podnesaka i preuzimanja pismena za vrijeme trajanja štrajka. Komora je već 7. lipnja 2023. uputila pismo svim

predsjednicima sudova u RH u kojem smo ukazali na navedene probleme i tražili da organiziraju nužno funkcioniranje sudova i da se odvjetnici na bilo koji način obavijeste o odgodama ročišta kako bi se izbjegli nepotrebni troškovi i gubitak vremena. Nakon toga je predsjednik Vrhovnog suda RH mr. sc. Radovan Dobronić 9. lipnja 2023. izdao naredbu kojom je naredio predsjednicima sudova da organiziraju rad sudova i obavljanje minimuma poslova prema načelu dežurstava, a na način da se zaprimaju svi podnesci i otpremaju hitne pošiljke i one u kojima je donijeta odluka, kao i da se obavijeste odvjetnici u hitnim postupcima i tamo gdje prijeti nenadoknativa šteta da će se ta ročišta održati, a u svim drugim predmetima za vrijeme trajanja štrajka smatrat će se da su ročišta odgođena. U vezi ovog problema predsjednik HOK-a je 9. lipnja 2023. dao izjavu medijima (HRT i Jutarnji list).

4. j) Informacija o izradi periodičnog newslettera o bitnim aktivnostima HOK-a

U želji da što bolje obavještavamo naše članove o tome što se sve događa u i oko Komore, odlučeno je da Komora započne sa slanjem mjesečnih newslettera, odnosno novosti, sukladno zaključku Upravnog odbora sa sjednice održane 23. ožujka 2023.

Navedena odluka je donesena kako bi se članove ukratko obavijestilo o aktivnostima Komore u vremenu između dva newslettera, kao i o predstojećim predavanjima Odvjetničke akademije te drugim događanjima. Nadamo se da ćemo na taj način poboljšati komunikaciju s članovima, a newsletter će se slati načelno jednom mjesečno putem e-maila.

4. k) Informacija o sudjelovanju predsjednika HOK-a u emisiji Točka na tjedan na N1 televiziji

U skladu sa zaključkom Upravnog odbora sa sjednice održane 23. ožujka 2023., o potrebi većeg promoviranja odvjetništva u medijima, predsjednik HOK-a je 23. travnja 2023. gostovao u emisiji Točka na tjedan na televiziji N1. U intervjuu tjedna s novinarkom Natašom Božić Šarić predsjednik HOK-a je razgovarao o najvažnijim pitanjima pravosuđa i odvjetništva, između ostaloga o tada aktualnoj ostavci ravnateljice USKOK-a, o negativnoj slici koja u društvu vlada o pravosuđu, o izvješću predsjednika Vrhovnog suda mr. sc. Radovana Dobronića o stanju u pravosuđu i radu odvjetnika, te drugim temama. Snimka intervjua može se pronaći na web stranici N1 televizije. Komora će nastaviti s takvim pristupom otvaranja prema medijima jer želimo da se glas odvjetništva čuje u vezi pitanja koja se tiču funkcioniranja pravosuđa, ali i da se aktivnosti i uloga HOK približe ne samo članstvu nego i zainteresiranoj javnosti.

5) Aktivnosti Komore u odnosu na trajno stručno usavršavanje odvjetnika

U skladu sa svojim ovlastima i dužnostima propisanim Statutom HOK-a, Pravilnikom o radu Odvjetničke akademije te Pravilnikom o trajnom stručnom usavršavanju odvjetnika, Komora je i u prethodnom razdoblju nastavila s provođenjem obrazovnih aktivnosti te u sve širem obliku, putem svoje Odvjetničke akademije provodi sustav učenja na daljinu (LMS sustav) prilagođen potrebama odvjetnika i odvjetničkih vježbenika, radi modernije i dostupnije provedbe svih obrazovnih aktivnosti namijenjenih odvjetnicima i odvjetničkim vježbenicima.

LMS sustav je i od strane Training Committeea CCBE-a prepoznat kao primjer dobre prakse pri korištenju modernih tehnologija u edukativne svrhe te su i druge komore pozvane da sljedeći primjer HOK-a edukaciju odvjetnika provode putem sustava za učenje na daljinu.

Stupanjem na snagu Pravilnika o trajnom stručnom usavršavanju odvjetnika (Narodne novine br.: 51/22) odvjetnici su se dužni trajno stručno usavršavati, te je od 1. siječnja 2023. započelo praćenje trajnog stručnog usavršavanja odvjetnika po Programu obrazovnih aktivnosti koje Odvjetnička akademija donosi sukladno Pravilniku o radu Odvjetničke akademije.

O radu Odvjetničke akademije Skupštini HOK-a podneseno je pisano izvješće iz kojeg je vidljivo da je Komora izrazito aktivna na području stručnog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja članova, a provođenjem tih aktivnosti je odvjetnicima i odvjetničkim vježbenicima na izrazito pristupačan i povoljan način omogućeno kvalitetno stručno usavršavanje od strane ponajboljih stručnjaka i predavača iz raznih pravnih područja.

6) Međunarodne aktivnosti Komore

Komora je nastavila dobru suradnju i sudjeluje u radu vodećih međunarodnih odvjetničkih organizacija, poput Vijeća odvjetničkih komora Europe (CCBE), Međunarodnog udruženja odvjetnika (UIA) te Međunarodnog udruženja odvjetničkih komora (IBA). Uz suradnju s vodećim međunarodnim odvjetničkim udruženjima, Komora održava dobre odnose s odvjetničkim komorama, posebice s onima koje imaju tradiciju sličnoj našoj, te izmjenjuje iskustva u vezi s problemima s kojima se suočavamo.

U odnosu na suradnju sa CCBE-om, bitno je istaknuti da je Plenarnoj sjednici CCBE-a u studenom 2022. izabrano novo vodstvo na čelu s Panagiotisom Perakisom (Grčka) kao predsjednikom, Pierre-Dominique Schuppom (Švicarska) kao prvim dopredsjednikom, Thierry Wickersom (Francuska) kao drugim te Romanom Završekom (Slovenija) kao trećim dopredsjednikom.

Tijekom prethodnog razdoblja Komora je dala svoj doprinos na nekoliko dokumenata međunarodnih tijela relevantnih za zaštitu odvjetničke profesije. Prvenstveno se ističe očitovanje Komore CCBE-u na nacrt buduće Konvencije Vijeća Europe o zaštiti odvjetničke profesije. Komora je svoje očitovanje bazirala na postojećim dokumentima Vijeća Europe, Ujedinjenih naroda i Europske komisije za zaštitu odvjetništva kao i relevantnim odredbama domaćih propisa. Posebice je istaknuta važnost unošenja odredbe o zaštiti odvjetničke tajne te odredbe o sprječavanju utjecaja izvršne vlasti na izbore vodstva nacionalnih komora. CCBE je povratno obavijestio Komoru kako je dobio status promatrača pri odboru Vijeća Europe nadležnom za izradu predmetne Konvencije, a što će omogućiti nacionalnim komorama da doprinesu njezinoj izradi.

Osim toga, Komora je dostavila komentare na izvješće Europske komisije za RH o provedbi Direktive o uslugama u odnosu na odvjetništvo, ističući važeće podatke o načinu na koji su pojedine odredbe Direktive koje se odnose na pravo na poslovni nastan i pružanje usluga, usklađene s nacionalnim zakonodavstvom u odnosu na odvjetništvo.

Predstavници Komore održali su sastanak s predstavnicima Vijeća Europe i Ministarstva pravosuđa i uprave RH u sklopu projekta "Digital by Default održanog 16. veljače 2023., a tema tog sastanka bili su nacrt Zakona o dostavi pismena u sudskim postupcima i e-komunikacija u pravosuđu. Ujedno su predstavnici Komore 8. ožujka 2023. sudjelovali i na sastanku s predstavnicima Europske komisije na temu vladavine prava u RH, a vezano uz izradu godišnjeg izvješća o vladavini prava za 2023.

Dana 16. veljače 2023. u Ministarstvu pravosuđa i uprave RH održan je sastanak s predsjednikom Europskog suda za ljudska prava gđom. Siofre O'Leary.

Predstavnici Komore od 16. do 18. veljače 2023. sudjelovali su na tradicionalnoj Konferenciji predsjednika europskih odvjetničkih komora u Beču (tzv. Bečki razgovori). Ove godine se na Konferenciji raspravljalo o tome koliko je transparentnost potrebna u vladavini prava, a Komora je dostavila izvješće o najznačajnijim aktivnostima i izazovima s kojima se susrela tijekom 2022. godine. Isto tako, Komora je putem svojeg predstavnika sudjelovala i na Godišnjoj konferenciji IBA-e koja se održala od 24. do 25. svibnja 2023. u Helsinkiju.

Komora je prihvatila suradnju s Akademijom za europsko pravo (ERA) na projektu "European Criminal Law for Defence Lawyers", koji je usmjeren na edukaciju odvjetnika o europskom kaznenom pravu. Komora će u sklopu projekta sudjelovati u organiziranju seminara prilagođenog potrebama hrvatskih odvjetnika te na takav način omogućiti svojim članovima stjecanje specifičnih i praktičnih znanja potrebnih za zastupanje stranaka u kaznenim postupcima s prekograničnim elementom. Provedba projekta predviđena je za 2024. godinu.

S ponosom ističemo da je sredinom svibnja 2023. bivši predsjednik Hrvatske odvjetničke komore i bivši predsjednik CCBE-a uvaženi kolega Ranko Pelicarić primio u Brnu nagradu Češke odvjetničke komore, za svoj veliki doprinos odvjetništvu te za „razvoj češko-hrvatskih odvjetničkih odnosa“. Na svečanoj večeri Ranko Pelicarić odlikovan je Redom češkog odvjetništva, novom nagradom namijenjenoj istaknutim stranim odvjetnicima.

7) Aktivnosti Komore u odnosu na zahtjeve za pristup informacijama

HOK je 7. veljače 2023. podnio zahtjev Povjereniku za informiranje za brisanje iz registra „Popis tijela javne vlasti“. Predmetni zahtjev se temelji na činjenici da HOK nije tijelo javne vlasti u smislu odredbi Direktive (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (preinaka) (SL L 172, 26.6.2019.) (dalje u tekstu: Direktiva) jer:

- nije financirana od strane državnih, regionalnih ili lokalnih tijela ili drugih javnopravnih tijela, a ni u pogledu upravljanja ne podliježe nadzoru tih tijela,
- nema upravni, upravljački ili nadzorni odbor u kojem su više od polovice članova imenovala državna, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela,

- HOK se ne financira iz sredstava proračuna (javnih sredstava) nego isključivo od članarine i upisnine koje plaćaju članovi HOK-a pa ta sredstva nisu javna sredstva.

Navedena Direktiva, sukladno stajalištu Visokog upravnog suda RH izraženog u presudama broj: UsII-378/21-6 od 15. rujna 2022., UsII-378/21-6 od 15. rujna 2022., UsII-41/21-6 od 1. travnja 2022. i UsII-203/21-7 od 10. lipnja 2022. izravno se primjenjuje u hrvatskom zakonodavstvu jer u Zakon o pravu na pristup informacijama nije pravilno implementirana definicija tijela javne vlasti iz Direktive. Tijelo koje nije tijelo javne vlasti u smislu propisa kojima je regulirano ostvarivanje prava na pristup informacijama ima pravni interes da bude uklonjen s Popisa, što je utvrdio i Visoki upravni sud Republike Hrvatske u presudi poslovni broj: UsII-50/22-4 od 30. ožujka 2022.

HOK je od Povjerenika za informiranje zaprimio odgovor na tužbu u navedenom upravnom sporu, kao i u upravnom sporu koji se vodi povodom jednog zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

U svojim odgovorima na tužbe, Povjerenik u bitnom ističe kako je Visoki upravni sud RH od gore navedenog stava odstupio u presudama od 28. rujna 2022. (UsII-168/22) i od 21. rujna 2022. (UsII-169/22) u kojima je izrazio stav da se predmetna Direktiva primjenjuje samo na uporabu informacija, a ne i na pristup informacijama. Iz toga Povjerenik zaključuje kako predmetna Direktiva ne utječe na obveze HOK-a u području prava na pristup informacijama i ne dokida status HOK-a kao tijela javne vlasti.

Dana 12. lipnja 2023. zaprimljeno je rješenje Visokog upravnog suda RH broj: UsII-42/2023-6 od 2. lipnja 2023. kojim je prekinut prethodno navedeni upravni spor koji se vodi povodom pojedinačnog zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informacijama. Predmetni upravni spor će se nastaviti nakon što Sud Europske unije donese odluku u predmetu C-336/2023. Iz obrazloženja rješenja proizlazi da je Visoki upravni sud RH donio rješenje o prekidu jer je u predmetu UsII-188/2022, koji se vodi po tužbi tužitelja HP-Hrvatske pošte d.d. protiv Povjerenika za informiranje, također prekinut upravni spor i Sudu Europske unije podnesen zahtjev za tumačenje prava Europske unije. Navedeni zahtjev je podnesen iz razloga što je Visokom upravnom sudu RH upitno primjenjuje li se na zahtjeve za pristup informacijama Direktiva kojom su izmijenjene definicije obveznika pružanja informacije ili se navedena Direktiva odnosi samo na ponovnu uporabu informacija.

S obzirom da će odluka u predmetnim upravnim sporovima uvelike ovisiti o tumačenju Suda Europske unije, HOK će razmotriti mogućnost da se sukladno članku 40. Statuta Suda Europske unije kao osoba s pravnim interesom uključi u navedeni postupak pred Sudom Europske unije.

8) Aktivnosti Komore u odnosu na digitalizaciju te razvoj i upotrebu novih tehnologija u odvjetništvu

Komora podupire digitalizaciju i modernizaciju odvjetništva te putem svoje Komisije za digitalnu transformaciju odvjetništva prati dinamične promjene koje se događaju u ovom području i razmatra mogućnost primjene novih tehnologija u odvjetništvu, vodeći

pritom računa o zaštiti odvjetničke tajne i poštujući potrebu da čovjek ostane u središtu pravosudnog sustava. Tako primjerice Komora aktivno surađuje s Ministarstvom pravosuđa i uprave RH na projektu primjene digitalnih rješenja pri anonimizaciji sudskih odluka.

Nadalje, Komora kontinuirano komunicira s Ministarstvom pravosuđa i uprave RH kao nositeljem digitalizacije pravosuđa u cilju otklanjanja kako suštinskih tako i tehničkih poteškoća koje digitalizacija raznih postupaka (zemljišnoknjižni, ovršni, stečajni, dostava pismena) donosi odvjetnicima u svakodnevnom obavljanju odvjetničke službe.

Tako je uslijed recentnih izmjena Zakona o zemljišnim knjigama prema kojima se prijedlozi za upis u zemljišne knjige podnose isključivo putem ZIS OSS sustava Hrvatska odvjetnička komora inicirala sastanak s predstavnicima Ministarstva pravosuđa i uprave RH kako bi se ukazalo na problem da odvjetnici neprimjereno dugo čekaju dodjelu pristupnih podataka za navedeni sustav, a bez kojih su onemogućeni u obavljanju odvjetničke službe.

Jednako tako učestalo se komunicira i na potrebi unapređenja sustava e-komunikacije pa se s tim u vezi izvješćuje kako je od strane Ministarstva pravosuđa i uprave RH Komora informirana da će se do kraja ove godine u tom sustavu učiniti niz dorada kao što je razvoj funkcionalnosti „Moja ročišta“ koja bi sistematizirala sva ročišta zakazana u predmetima istog punomoćnika, kao i funkcionalnosti slanja podnesaka u sustavu e-Komunikacije izravno iz spisa predmeta, što bi sve ubrzalo i olakšalo obavljanje odvjetničke službe.

Zaključno se napominje kako je Komora nastavila s financiranjem izrade osobnih potpisnih i identifikacijskih certifikata odvjetnicima, kao nužnog alata za rad u sustavu e-Komunikacije, te i dalje obavlja sve administrativne poslove vezane uz izdavanje tih certifikata. Primjerice u srpnju, kolovozu i rujnu 2022. obrađeno je 1016 zahtjeva za izdavanje potpisnih i osobnih certifikata odvjetnicima.

Ovo je izvješće najkraći mogući prikaz rada svih članova tijela Komore, kao i stručnih službi Komore na najvažnijim pitanjima za odvjetništvo i Komoru u razdoblju od 9. srpnja 2022. do 14. lipnja 2023., te ne obuhvaća brojna pitanja i poslove koje članovi svih tijela Komore gotovo svakodnevno obavljaju u kontaktu i suradnji sa stručnim službama Komore.

PREDSJEDNIK
Robert Travaš, v.r.